

ÜRO rahvusvaheline konventsioon rassilise diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta

Rassilise diskrimineerimise likvideerimise komitee

61. istung

5.-23. august 2002

Konventsiooni artikli 9 alusel esitatud liikmesriikide aruannete arutamine

Rassilise diskrimineerimise komitee lõppmärkused

Tõlge

EESTI

1. Komitee arutas Eesti viiendat perioodilist aruannet (CERD/C373/Add.2) 1542. ja 1543. istungil (CERD/C/SR/1542), mis peeti 16. ja 19. augustil 2002. 22. augustil peetud 1549. istungil võttis komitee vastu järgmised lõppmärkused.

A. Sissejuhatus

2. Komitee tervitab liikmesriigi esitatud detailset ja ulatuslikku aruannet, mis koostati kooskõlas aruannete ettevalmistamise juhtnõõridega, ning delegatsiooni antud suulist lisainformatsiooni. Liikmesriigiga jätkuv avatud ja konstruktiivse dialoogi on samuti teretunud.

3. Komiteed on samuti julgustanud detailsed vastused, mida anti eelmistes lõppmärkustes tõstatatud küsimuste ja teemade kohta.

4. Lisaks tervitab komitee fakti, et liikmesriigi aruande ettevalmistamise jooksul kutsuti valitsusväliseid organisatsioone esitama liikmesriigile märkuseid ja kommentaare.

B. Positiivsed aspektid

5. Komitee tunnustab liikmesriigis laienevat arutelu ning Eesti ühiskonna mitmekultuurilisuse tunnistamist. Selles suhtes on komiteel hea meel, et edukalt on rakendatud riiklikku programmi "Integratsioon Eesti ühiskonnas 2000-2007", mis on suunatud vähemuste integratsioonile kaasaitamisele sotsiaalmajanduslikul tasandil, ning tunnustab paranenud avalikku juurdepääsu aruannetele ja programmi esialgsetele tulemustele, sh Välisministeeriumi kodulehekülje kaudu.

6. Komitee on hea meel, et jõustunud on uus karistusseadustik, mis sisaldab sätteid, mis seonduvad rassilise vihkamise ning võrdõiguslikkuse rikkumise kriminaliseerimisega.

7. Komitee tervitab samuti põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muudatust, mis lubab ka pärast 2007. aastat jätkata keskkoolis õpet muus keeles kui eesti keeles.

8. Komitee märgib rahuldusega, et immigratsioonikvoodid ei laiene enam Eestis asuvate Eesti ja mitte-eesti kodanike abikaasadele, samuti alla 15-aastastele lastele.

9. Komitee tervitab parema juurdepääsu võimaldamist Õiguskantsleri büroole ning eriti uue büroo avamist Ida-Virumaal.

C. Mured ja soovitused

10. Komitee on jätkuval mures Eestis asuvate kodakondsuseta isikute märkimisväärselt suure hulga üle. Olgugi, et komitee tervitab fakti, et naturalisatsiooniprotseduur on muudetud lihtsamaks lastele ja puuetega inimestele, märkab komitee olulise lahknevuse olemasolu keeleoskuse testi läbinud inimeste ja nende vahel, kes esitavad avalduse ning omandavad Eesti kodakondsuse. Komitee soovib põhjalikult uurida võimalikke barjääre, mis võivad eksisteerida nii naturalisatsiooni protseduuri kui kodakondsuse taotlemise motivatsiooni puudumise osas. Samuti nõuab komitee kiiret lahendust probleemidele, mis on seotud kauaaegsete Eesti elanike, kelle õiguslik staatus ei ole veel kindlaks määratud, Eestis sündinud laste raskustega kodakondsuse omandamisel

11. Komitee on samuti mures, et Eestis elaval endise Nõukogude Liidu sõjaväepersonalil takistatakse Eesti kodakondsuse omandamist, ning arvab, et nende avaldusi tuleks arutada iga juhtumit eraldi (*case-by-case*), hinnates iga juhtumi puhul selle individuaalseid eeliseid.

12. Komitee on jätkuvalt mures rahvusvähemuste kitsendava definitsiooni pärast 1993. aasta rahvusvähemuste kultuurautonoomia seaduses. Komitee kordab, et selline kitsas definitsioon võib piirata riikliku integratsiooniprogrammi ulatust ning muuta integratsioonipoliitika assimileerimispoliitikaks.

13. Komitee on mures keelenõuete ulatuse pärast keeleseaduses seoses töötamisega, eriti erasektoris, ja on arvamisel, et need nõuded võivad viia vähemuste diskrimineerimiseni, rikkudes konventsiooni artiklit 5. Komitee soovib saada üksikasjalikku informatsiooni, mis selgitaks suhteid keeleoskuse, etnilise tausta ja töötamise vahel, samuti informatsiooni erinevate etniliste gruppide palgatasemetete kohta.

14. Komitee on jätkuvalt mures Eestis elava vene rahvusest vähemuse situatsiooni pärast, muu hulgas seoses konventsiooni artiklis 5 nimetatud teemadega, eriti õigus tööle, tervishoiule ja haridusele ning muud majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised õigused. Komitee on eriti mures sellise naistevastase topeltdiskrimineerimise pärast, mis baseerub sool ning rahvuslikul või etnilisel päritolul.

15. Komitee on mures piiratud juurdepääsu pärast vahenditele, mis võimaldaks esitada kaebusi võimalike diskrimineerivate rikkumiste kohta seoses, tööturu, elamispinna, hariduse ja muude valdkondadega. Komitee soovib vastavalt oma XVII üldisele soovitusel luua soolise võrdõiguslikkuse seaduse eelnõus mainitud soolise võrdõiguslikkuse nõukogu kui riiklik inimõigustealane institutsioon, mille volitused on anda nõu ja teostada asjakohaste õigusaktide ning praktika järelevalvet ning mille pädevuses on tegeleda individuaalkaebustega, mis on esitatud avalikus või erasektoris aset leidva diskrimineerimise vastu.

16. Kuigi komitee tervitab keelenõuete kõrvaldamist valimisseadusest ja kohalike omavalitsuste valimise seadusest, väljendab ta muret, sest Eesti Põhiseaduse § 48 kohaselt saavad vaid kodanikud olla parteide liikmed. Peale selle peab komitee tähtsaks, et poliitilistele organitele linnades, kus enamik elanikkonnast on venekeelne, pakutaks võimalust ka oma

tööd läbi viia vene keeles, nagu on sätestatud keeleseaduses ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses. Komitee kutsub liikmesriiki üles hõlmama oma järgmisesse perioodilisse aruandesse veel detailsemat informatsiooni selle teema ning saavutatud edusammude kohta.

17. Liikmesriiki kutsutakse oma järgmises perioodilises aruandes andma informatsiooni immigratsiooni kohta, nii esitatud perekonna ühinemise avalduste, rahuldatud ja tagasilükatud avalduste kui ka peamiste keeldumise põhjuste kohta.

18. Komitee soovib, et Eesti valitsus kaaluks järgmiste rahvusvaheliste konventsioonidega ühinemist: ÜRO kodakondsusetuse vähendamise konventsioon (1961), ÜRO kodakondsuseta isikute staatuse konventsioon (1954) ja UNESCO konventsioon diskrimineerimise vastu hariduses (1960).

19. Võttes teadmiseks liikmesriigi sammud teha deklaratsioon konventsiooni artikli 14 alusel, ootab komitee rõõmuga selle teema kohta informatsiooni liikmesriigi järgmises perioodilises aruandes.

20. Komitee soovib liikmesriigil ratifitseerida konventsiooni artikkel 8 lõike 6 muudatused, mis võeti vastu 15. jaanuaril 1992 liikmesriikide neljateistkümnendal istungil ja kiideti heaks Peaassamblee resolutsiooniga 47/111.

21. Komitee soovib liikmesriigil arvestada konventsiooni siseriiklikus õiguskorras rakendamisel Durban'i deklaratsiooni ja tegevusprogrammi vastavaid osi, eriti konventsiooni artiklite 2 kuni 7 puhul, ja et liikmesriigi järgmises perioodilises aruandes sisalduks informatsioon tegevusplaanide või muude selliste meetmete kohta, mida nad on tarvitusele võtnud, et rakendada riiklikul tasandil Durban'i deklaratsiooni ja tegevusprogrammi.

22. Komitee soovib, et liikmesriigi aruanded oleksid avalikkusele lihtsalt kättesaadavad alates ajast, kui need esitatakse, ja et komitee märkused nende kohta avalikustataks nii eesti keeles kui rahvusvähemuste keeltes.

23. Komitee soovib, et järgmine liikmesriigi aruanne, mille esitamise tähtaeg on 20. novembril 2004, oleks täiustatud aruanne, mis puudutaks küsimusi ja murepunkte, mida on nimetatud käesolevates märkustes.